

Stora Mellösa och Odensbackens förskoleområde

Trygghetsplan

24/25

Innehåll

Inledning	3
Ansvarig för planen och giltighetstid	3
Diskriminering och trakasserier	4
Rutiner för utredning och dokumentation av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling.....	4
Så skapar vi trygghet i våra förskolor och skolor.....	5
Främjande insatser i Stora Mellösa och Odensbackens förskole område:	5
Det förebyggande arbetet	7
Det åtgärdande arbetet	8
Bilaga 1: Aktivitetsplan.....	10
Bilaga 2 – årshjulet trygghetsteam.....	14
.....	15
Bilaga 3 - integritetsplan	16

Inledning

Varje förskola och skola är skyldig att upprätta en trygghetsplan där de berättar hur man arbetar för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Sedan 1 januari 2009 regleras trygghetsarbetet i två regelverk, 6 kap. Skollagen (2010:800) och 1-3 kap. Diskrimineringslagen (2008:567)

I Örebro Kommun finns det en trygghetsvision;

"Alla barn och ungdomar i Örebro kommun har rätt till en trygg miljö i förskolor och skolor. Ingen ska bli utsatt, kränkt eller mobbad. Detta är ett ansvar för varje vuxen, liksom för alla barn och ungdomar."

Kommunfullmäktige 18 september 2002

Vår vision är att;

*"Förskolan skall vara en plats för **goda möten** med ett fokus på **barnets bästa**"*

Ansvarig för planen och giltighetstid

Ansvarig för upprättande av planen är rektor, samt förskoleområdets Trygghetsteam bestående av TMO-ambassadörer, ICDP – vägledare (skyddsombud) och specialpedagog

Planen utvärderas och revideras i januari varje år av rektor i samråd med trygghetsteamet.

Det är **all personals ansvar** att följa förskolans trygghetsplan. All personal är skyldig att omedelbart meddela rektor vid misstanke om att diskriminering, trakasserier eller kränkning av barn förekommer.

Örebro kommuns mål:

Barn, vårdnadshavare och föräldrar ska känna sig trygga i förskolan. Trygghetsplaner ska finnas på varje förskola. Barn har rätt till en trygg vardag och i alla förskolor är det nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling. Alla enheter upprättar varje år en Trygghetsplan som beskriver det främjande arbetet, identifierade riskområden, mål, åtgärder och ansvarig.

Diskriminering och trakasserier

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn utifrån diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionshinder
- Sexuell läggning
- Könsöverskridande identitet eller uttryck
- Ålder

Trakasserier är uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med ovanstående.

Annan kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, som t.ex.:

- Fysisk kränkande behandling, t ex bli utsatt för slag, knuffar
- Verbal kränkande behandling, t ex hot, svordomar, öknamn
- Psykosocial kränkande behandling t ex utfrysning, grimaser, alla går när man kommer
- Texter och bilder

Både personal och barn kan göra sig skyldiga till trakasserier och kränkningar.

De enskilda verksamheterna är skyldiga att förebygga och förhindra, utreda och vidta åtgärder mot trakasserier och annan kränkande behandling. Skyldigheter gäller när personal kränker barn såväl som när barn kränker andra barn. Om verksamheten inte följer lagarnas bestämmelser eller inte vidtar tillräckliga åtgärder mot trakasserier kan huvudmannen bli skadeståndsskyldig

Rutiner för utredning och dokumentation av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling

- Så snart någon i verksamheten får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling föreligger skyldighet att anmäla till rektor samt utreda uppgifterna
- Det är det utsatta barnets upplevelse som avgör om beteendet eller handlingen är kränkande
- En utredning ska syfta till att få reda på kränkningens karaktär och ska sedan ligga till grund för vilka åtgärder som ska vidtas
- Åtgärder ska spegla kränkningens karaktär och omfattning. Målet med åtgärderna är att en trygg situation ska skapas
- Alla startade utredningar ha ett tydligt avslut så att alla parter är införstådda

Så skapar vi trygghet i våra förskolor och skolor

Trygghetsarbetet, inom Örebro kommun, sker i tre nivåer:

- **Det främjande arbetet** som är en del i förskolan och skolans uppdrag och innebär att förskolan och skolan ska arbeta för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Det är ett arbete som riktar sig till alla barn i förskolan och elever på skolan, utan att det finns något aktuellt problem
- **Det förebyggande arbetet** där vi t.ex genom att fråga barnen och eleverna om var och när de känner sig otrygga, kan upptäcka problem eller svårigheter på förskolan och skolan och ta fram åtgärder för att lösa problemen
- **Det åtgärdande arbetet** som innebär att förskolan och skolan enligt lag är skyldiga att utreda, dokumentera och ta fram en åtgärdsplan när man får reda på att ett barn eller en elev kan ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Vilken typ och omfattning av insatser och stöd som behövs kan variera från förskola till förskola och skola till skola

Främjande insatser i Stora Mellösa och Odensbackens förskole område:

- Personalens förhållningssätt genomsyras av värdegrunden i förskolans läroplan, och arbetar efter Örebro kommuns prioriterade läroplansmål
- Utbildningsinsatser i ICDP
- Fortsatt arbete i TMO – Trauma Medveten Omsorg
- Fortlöpande kompetensutveckling genom utbildningar från bl.a Skolverket (Läslyftet)
- Reflektionstid 1 tim/vecka/avdelning
- Strävar efter att skapa ett förtroendefullt samarbete med vårdnadshavare
- FN:s barnkonvention används i utbildningen och barnen görs medvetna om sina rättigheter.

- Vi arbetar aktivt med ett normkritiskt förhållningssätt
- Förskolan har tillgång till specialpedagog, barnpsykolog och kurator som stöd i det förebyggande och främjande arbetet för barns trygghet i förskolan.
- Vid våra reflektionstillfällen lyfter vi och dokumenterar barnens trygghet på avdelningen.

Det förebyggande arbetet

Bygger på barnens, vårdnadshavarnas och pedagogerna **delaktighet** i trygghetsarbetet. Det sker bland annat igenom

- ”Tidiga samtal”, där vårdnadshavare och barn bjuds in och får berätta om sina förväntningar på förskolan, inskolningssamtal och utvecklingssamtal.
- Utifrån de ”tidiga samtalen”, barngruppens intressen och behov, samt Örebro kommuns prioriterade mål **väljs läroplansmål ut som ligger till grund för terminens projekt** och fortsatta arbete
- Fokus ligger på relationer, gemenskap och rutiner i uppstarten av varje nytt läsår
- Områdets förskolor genomför en brukarenkät varje vår där vårdnadshavares syn på bl. a barnens trygghet mäts. Svaren lägger även grunden till kommande år prioriterande mål.
- Vi arbetar aktivt med att identifiera och dokumentera riskområden såväl inomhus som utomhus samt vidtar åtgärder.
- Pedagoger tar del av, uppmärksammar och arbetar med material från Rädda barnen och Barnkonventionen i samband med ”Stopp min kropp”-veckan och FN-dagen.
- I teams finns en gemensam idébank för värdegrundsarbetet som heter MATERIAL, samt att material som **”Kompisböckerna”, ”Vännerna i Kungaskogen”**, köpts in till området.
- Tips och idéer kring trygghetsarbetets utformning på de olika förskolorna lyft och delas med av i trygghetsteamet, mellan förskolorna i tvärgrupper och mellan avdelningarna.
- På reflektionstid i arbetslaget genomförs NÖHRA (Se bilaga 1)
- För att skapa en likvärdighet mellan förskolorna i trygghetsarbetet finns ett **årshjul** skapat av trygghetsteamet. (Se bilaga 2)

Samtliga i arbetslaget använder kontinuerligt en del av reflektionstiden för att trygghetsplanen ska vara levande och aktuell.

Vårdnadshavare informeras om trygghetsplanen vid höstterminens föräldramöte, samt att en enklare version i form av en folder finns på UNIKUM.

Det åtgärdande arbetet

Örebro kommuns rutiner för anmälan av kränkande behandling (reviderat 190313), har tagits fram av förvaltningen förskola och skola trygghetsgrupp i samråd med kommunjurist.

Det skall råda noll tolerans mot trakasserier och kränkande behandling och det är **allas skyldighet** att omedelbart meddela rektor vid misstanke om att diskriminering, trakasserier eller kränkning av barn förekommer.

Det åtgärdande arbetet sker i sju steg;

Steg 1: Upptäckt

En personal i förskolan som får kännedom om att ett barn blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling ska skyndsamt:

1. Dokumentera händelsen som tjänsteanteckning
2. Rektor informeras (använd blanketten ”Anmälan från personal till rektor” från intranätet)
3. Vårdnadshavare informeras

Steg 2: Utredning

Händelsen tas skyndsamt upp i arbetslaget. Ansvarig personal dokumenterar. Arbetslaget kommer överens om hur det fortsatta arbetet läggs upp. Samtalen dokumenteras i tjänsteanteckningar, som rektor ansvarar för att lägga in i Prorenata när ärendet är avslutat. Under pågående arbete förvaras all dokumentation av den huvudansvariga i arbetslaget.

I händelse av att en personal misstänks ha utsatt ett/flera barn lämnar rektor ärendet till Verksamhetschef för förskola för utredning

Steg 3: Bedömning av vad som hänt

Arbetslaget/rektor sammanfattar: Vad har hänt? Hur ofta? Hur länge? Var? Vilka är de inblandade? Hur upplever barnet det och vad har barnet för önskemål? Dokumentation: Tjänsteanteckningar skrivs i Prorenata. Rektor ansvarar för att en eventuell kränkingsanmälan upprättas

Steg 4: Åtgärder tas fram

Åtgärder utformas av arbetslaget. I första hand vidtas åtgärder genom dialog, redan i de inledande samtalen. Åtgärderna ska avhjälpa akuta situationer, samt ge långsiktiga lösningar. När förskolan inte själva har kompetensen ska den tas in utifrån, efter samråd med rektor och/eller barnhälsoteam. Ibland kan ärendet leda till inkopplande av socialtjänst. Dokumentation: Tjänsteanteckningar skrivs i Prorenata.

Steg 5: Återkoppling till vårdnadshavare

Personal, eller rektor, informerar berörda vårdnadshavare. Beroende av kränkningens art sker det i ett möte eller via telefon. Vårdnadshavaren ska få veta när och hur nästa kontakt kommer att ske. Dokumentation: Tjänsteanteckningar läggs till i Prorenata.

Steg 6: Uppföljning och utvärdering

Återkoppling med berörda sker enligt överenskommelse med vårdnadshavare tills situationen upplevs trygg. Uppföljningen ska innehålla utvärdering av utredningen, åtgärderna och dokumentationen: Vad gjorde förskolan bra? Vad kunde göras bättre? När förskolan målet med de vidtagna åtgärderna? Dokumentation: Tjänsteanteckningar skrivs i Prorenata.

Steg 7: Avslut I dialog med arbetslaget avslutas ärendet av rektor.

Bilaga 1: Aktivitetsplan

Steg 1 – NÖHRA (om ni upplever att det inte skett stora förändringar kring klimatet i barngruppen sedan studiedagarna i augusti kan ni gå vidare till färgkodning direkt)

Varje arbetslag skriver en aktivitetsplan utifrån sin barngrupp och dess behov med insatser som passar barngruppens sammansättning och ålder.

Steg 1: NÖHRA

Nuläget

Beskriv nuläget och det ni sett i barngruppen med hjälp av följande stödfrågor:

- Hur är klimatet i barngruppen?
- Hur ser relationerna ut bland barnen?
- Hur ser relationerna ut mellan barn och vuxna?
Är det något barn som tar all uppmärksamhet? Vad tänker vi om det?
Är det något barn som lätt hamnar i skymundan? Vad tänker vi om det?
- Finns det barn som är utanför i tex lek?
- Är det alltid samma barn som är utanför i tex. lek?
- Vem/vilka behöver stöd i lek?
- Hur kommer alla barn till tals?
- Hur ser vi alla barn?

Önskat läge:

Vad vill vi uppnå med fokus på trygghet och relationer?

Hinder:

Vilka hinder/utmaningar ser vi för att nå det önskade läget?

Resurser:

Hur går vi tillväga? Vilka resurser/verktyg kan vi ta hjälp av, ex litteratur, filmer, aktiviteter etc?

Aktivitet:

Vad gör vi rent praktiskt för att förändra nuläget?

Steg 2: "Färgkoda" våra relationer med barnen

- Analysera den på er avdelnings reflektionstid.
- Vad behöver vi vara observanta på?
- Vad ska vi förändra?

Färgkoder enligt Kari Pape

Röda Barn: De barn som går rakt in i hjärtat med ullstrumporna på. Barn du tycker innerligt om med hull och hår.

Gröna barn: Barn som du har god kommunikation och en bra relation med.

Svarta barn: Barn du upplever att du inte har så bra kommunikation med som du skulle vilja. Barn som du känner personkemin saknas med. Barn som du har svårt att förstå.

Blåa barn: Barn du upplever att du inte kommunicerar med varje dag. Barn du ibland inte är säker på att de har varit i förskolan. "Tapetblommor".

I alla barngrupper ska det eftersträvas att majoriteten av/ alla barnen är gröna.

Steg 3: Trygghetsvandring

Kartlägg barnens miljö och rutinsituationer under dagen. Finns det miljöer eller rutiner som skapar otrygghet eller risk för kränkningar?

- Gör barnen delaktiga på de sätt de kan
- Gör observationer i olika situationer.
 - Finns det situationer som skapar otrygghet?
 - Hur agerar barnet i olika situationer? Iaktta kroppsspråk eller andra uttrycksätt.

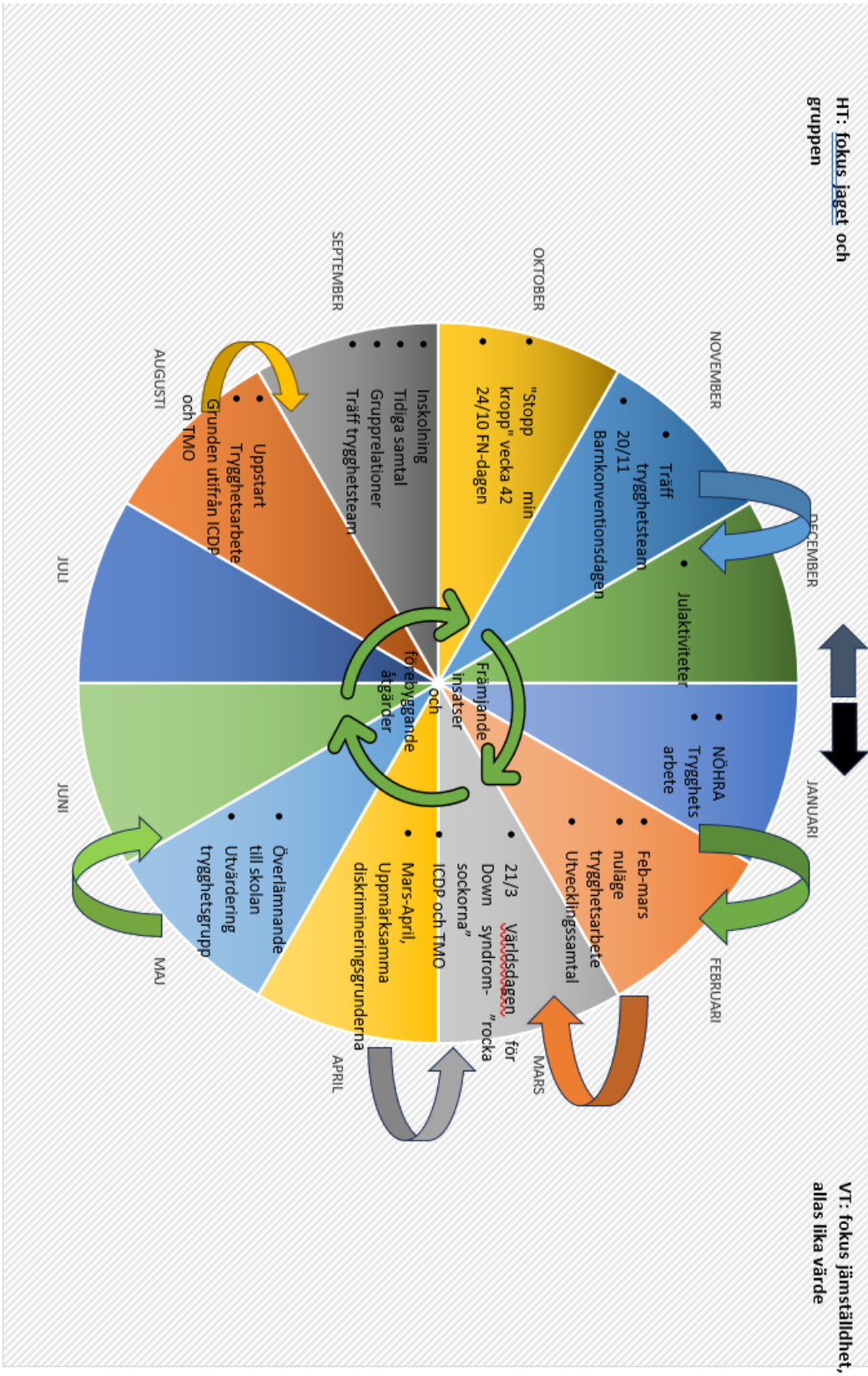
Länktips

<https://malmo.se/Fokus-forskola/Artiklar-Fokus-forskola/2020-03-02-Rundvandring-tryggar-barnens-miljo.html>

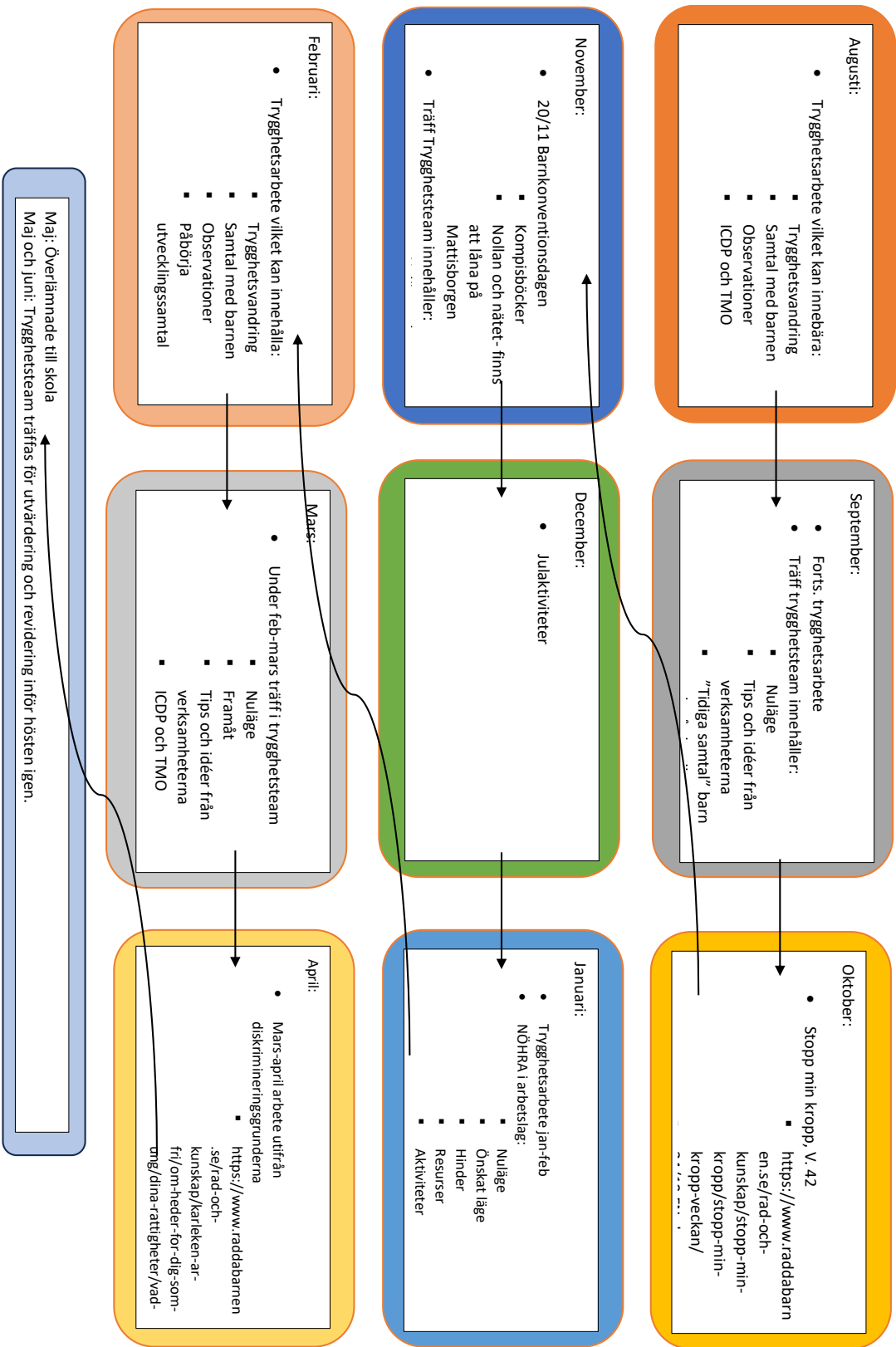
Ansvarig

Datum när det ska vara klart

Bilaga 2 – årshjulet trygghetsteam

Trygghetsplan – flöde januari - december

Bilaga 3 - integritetsplan

Riktlinjer för integritetsarbete för personal

Förebyggande

- Endast ordinarie eller väl kända vikarier byter blöjor och hjälper till vid toalettbesök samt är ensamma på vilan (detta gäller främst sovvila och i möjligaste mån)
- Endast ordinarie personal eller väl kända vikarier öppnar/stänger (även här i möjligaste mån)
- Om en tillfällig samt okänd vikarie blir ensam på en avdelning slår vi ihop avdelningar eller är ute
- Vid fotografering eller filmning ska vårdnadshavarna skriftligt ge sitt samtycke att delta. Kan barnet uttrycka själv om han eller hon vill vara med på kort frågar vi

Främjande

- När barnen börjar gå på potta/toalett lär vi dem att torka sig själva
- Vid toalettbesök frågar vi barnen hur de vill ha det när de är på toaletten (ex. hjälp med byxor, stängd eller öppen dörr, pedagog med eller vänta utanför)
- Vid blöjbyte frågar vi barnet ”får jag byta din blöja?”. Om det finns möjlighet får barnet själv välja vilken personal som ska byta. Om det inte fungerar förklarar vi för barnet varför det inte fungerar. Om barnet inte vill byta blöja förklarar vi varför vi behöver göra det. Under blöjbytet sätter vi ord på det vi gör (detta ger barnet ett sammanhang av det som sker och påvisar även att ett blöjbyte är något ”kliniskt” som görs av hygieniska skäl)
- Vi stjäl aldrig kramar eller pussar från barn. Vi kramar barnen när de själva vill. Om vi ska trösta barnen med en kram frågar vi alltid ”vill du ha en kram?”
- Vi tvingar aldrig barnen att kramas som förlåt eller som alternativ till att slå eller nypa (exempelvis: ”ni kan kramas istället”)

- Vi kittlar inte barnen på förskolan, detta för att det är en svår situation för barnen att säga nej/stopp/sluta även om barnet skrattar.
- Vi frågar barnet om det är okej att vi använder oss av smeknamn (ex. vännen)
- Vi lär barn att uttrycka känslor och ja/nej genom tecken, ansiktsuttryck och ord.

Främjande

- All personal har tillgång och läser ”Stopp! Min kropp! - Vägledning” från Rädda Barnen:
https://www.raddabarnen.se/globalassets/dokument/rad--kunskap/handbocker/stopp-min-kropp/stopp-min-kropp_vagledning_2019.pdf
- All personal kollar på klippet om kroppslig integritet och relationer: [Se filmen Kroppslig integritet och relationer \(elevhalsoportalen.se\)](#)
- Vi har böcker för barnen att låna till avdelningen som ”Nollan och nätet - junior” som handlar om vill inte, samtycke och monster i magen samt böcker om ”Barnen i kramdalen” om integritet, bra och dåliga hemligheter osv.

Förebyggande

- All ordinarie personal samt alla vikarier lämnar in belastningsutdrag från polisen

Åtgärd

- VI VÅGAR FRÅGA barnet om hen uppvisar ett misstänkt beteende
- Vi antecknar om ett barn säger/gör något som gör oss fundersamma

- **Tänk: ”vi anmäler inte en vuxen, vi skyddar ett barn”**

- **Vi stöttar och påminner en kollega om riktlinjerna och kränker inte en vuxen genom att hjälpa att komma ihåg!**

Skollagen 8 kap. 2§:

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet (SFS 2010:800)

Läroplan för förskolan (Lpfö-18) under rubriken ”Förskolans uppdrag – helhetssyn”

Barnens rätt till kroppslig och personlig integritet ska också respekteras. Det gäller bland annat i den dagliga omsorgen och i frågor om dokumentation.

Samt under 2.2 Omsorg, utveckling och lärande

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla

- Sin identitet och känna trygghet i den samt medvetenhet om sin kroppsliga och personliga integritet

FN's konvention om barnets rättigheter: artikel 34

Barn ska skyddas från alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.